

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

СРПСКИ СИОН

Год. XVII.

Број 13.

ЗВАНИЧАН ЛИСТ ПРАВОСЛАВНОГ СРПСКОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА МИТРОПОЛИЈЕ
КАРЛОВАЧКЕ ЗА ДУХОВНЕ, ЦРКВЕНЕ И ЈЕРАРХИЈСКЕ СТВАРИ.

У Ср. Карловцима у недељу 1. априла 1907.

Тужбе свештенства

ПРОТИВ

служитеља митрополита београдско-карловачког Вићентија Јовановића.

Д. Р.

Да се види, како је поступано од служитеља (ексарха и дворских калуђера) митрополита Вићентија Јовановића спрам свештеника, и шта су поједини претрпели од њих од 1731.—1737.; навешћемо овде њихово жаљење царско-дворској комисији, која је имала да извиди поднесене двору царском тужбе против њих.

Пресвјетла цесарско дворска комисија!

Вашеј ексцеленцији и милости (биће генералу Хамилтону, који је водио истрагу против митрополита Вићентија) понизњејше доносим, како ја в селу Вишници, ниже Бјелграда поповао десјат година, и после тога кога моја попадаиа преставиласе, Г. Арх. и Митр. Викентие Јоановић, мње заповједал да будем калугер, тако и мој отец у калугере, а мој брат из куће да идет и свим моим имјением у бјелградску резиденцију на службу.

И понеже ја моего стара отца, како

само разумјеетсја, немогах пак оставити, и јему во свој старости овакову жалост сотворити, просих понизњејше да би мње јешче 2 године времена дали докуд во всем и свакому уреждение би учинил, али на сие мое писменое прошение резолюцију получих, таки у манастир да поидем, ради кое сице нечајано биздате резолюције, ја толико устрашихсја, да от десперацие не знах више что сотрорити, но отидох у немачку варош јединому доброму пријитељу просити јего, да би он за мене молио Г. Архиепископа; али ексарх Јоан Михајловић и архидиакон Викентии Стефановић (потоњи митрополит београдски и српски патријарх) боешчесе, да ја свјатој римској цркви придружити се и римски закон примити хошчу, јесу мње паки воспјат во резиденцију возвратили, тукли, в гвозђе оковали, и в темницу мјетнули, в коеј темници мене наговораше да калугер будем, али слушајући ја от њекоого, да они нехоћеју мене калугером учинити, но во горшују темницу метнути, јесм всјачески радил освободити се и отворећи темницу побјегаи и хотел сам после того отити Г. Патриарху инескому.

Но обркашитен Стаиша крагуевачки,

мене наговорил да за получити милост от Г. Архиепископа в манастиру Каленићу за 4 мјесјаца остадох, на кое речени обркапнтен мене обнадеждил, да без vsакаго страха в Бјелград в резиденцију поидем, и тако дошавши до Гроцке, и ва ондјешној цркви вечерњу слишавши, јест ондјешни сингел Андреј Јоакимович после њеколико речи, таки хотел мене во арешч метнути, и на заповјест често реченаго Г. Архиепископа со стражом у гвозђу и свезанаго во једин манастир отвести, и аз видећи то, јесам прибјегл ондјешнему провизору и просил протекцију от светле Администрацие, јакоже и свободни поход получих и в Бјелграду в разисканију всјех сказа, гдје такожде 3 мци стајох, а потом в Вишњацу со слободним допушчением отидох.

После того јест мње Г. Митрополит добростиво отписал, и 2 и 3 крат повтори да доидем у резиденцију и неимајући ја никакову сумњу, отидох тамо с писмом свободаго похода, али они нецитајући она писма, паки у гвозђе и у темницу мене метнуше, и 2. ден пред зором от свјашченства дегредираше, чрез кои позор ја видешчи мене без бради и коси, и во простој пахорској халини, сие с ума сошел јесам, до после пол дна о себје нишча незнах, а потоме паки Г. Митрополиту предадох мемориал, да би мене премјестил в њеки манастир, докле ова мње учинена срамота би прошла, али резолуциа на погруду свободаго похода изишла је да сада показуемске Ниховој Ексцеленци Г. Генералу Маролу, в каквом состојанију ниње находимсја, и тако мње отпустише, а ја от срамоте отидо в манастир Сланце, докле би нарасла брада и коса, и тамо архимандрит Величкович мње разговарал да будем калугер, на кое сам отговорил, да окром духовника, калугер нећу бити, и то не хотјеше, но допустише да се онјет оженим, того ради просих паки чрез попа Животу допушчение школу держати децу учити, али генерал викар даде резолуцију да без супруги немогу бити даскал, на кое паки чрез Гаврила Рашковича бившаго бирова в бјелградској вароши, по почти мемориал в Беч отелавши, и никакве милостиве резолуцие не получих, и видјевши

да первашно свјашчениски чин достати не могу, јесам хотјел ради обдержаниа моего домовнаго удовицу покојнаго попа Јоана за жену вјати, која мње и заручила се и по нашему обичају прстен и мараму дала, и тако ја такођер више от 100 фор. трошка имјевши, и хотја Ниховој Ексцеленци Г. Маролу Генералу мемориал предадох, обаче они сие учреждение сотворише да њеки Вукашин из резиденцие њу за жену узе, јакоже пресвјетлој комисии изустно пространо сказати буду, и когда паки хитрим начином мене в резиденцију дозваше, извукоше ми силом халине, и обријаше браду, и тако 3 дна у кошули остадох в мјешаоници, а понеже с више пространости пресвјетлу комисии без инквизицие досаждати нећу, сего ради прииде ово мое понизњејше прошение мње с доводением доводити се имјејущих високо милостиву правицу подати, за кое милостиво услышание понизњејше препоручају се Вашој Ексцеленци

Николај Петрович, бивши поп вишнички.

(О овом поп Николи има спомена у Милутина Јакшића књизи: „О Вићентију Јовановићу“ на стр. 210—212.)

Пресвјетла и т. д.

Колена преклонивши все понизњејше припадаемо покорњејше просјашчи и плачушчи да би ваше високо заповједаше Господство удостоило се протопопи Стефану Јоановичу в Иригу убеждати, да наше свјашченическе новце, кое ми јему на сохранение дадосмо без далшего задержаниа нам повратити и вручити.

Такожде нам весма тјагост јест, что наш Г. Генерал Ексарх Павел Ненадович в јединому или другому суду, понајвише нам предложениа немачким језиком учинит, а ми того неразумемо, и неможемо тот час отговарати, того ради понизњејше просимо да речени Г. Генерал викар понужден будет, будущим времепом в сиевих случаех нашим језиком како ми разумјемо, а ве по немецким предложи, и више у једному суду да несједит.

За коју високу милост остаемо Ваше Ексцеленцие

Н. Н. протопоје и попови в Срему.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ми ниже потписати свјашченици протопопата шидекаго принуђени јесмо гужити се ради общаго трошка на нас намјетнутаго од 1. мца Сект. 1734. до 20. Јулија 1735., кои трошак примил Г. Ексарх Симеон ради бечке потребе.

Перво имјено:

Стефан Александрович из Азашеваца	4·50
Петр Симеонович	8·50
Михаило Плавшин из Бачинаца	10·—
Рафаил Гаврилович	4·—
Гаврил Јеладиевич из Шида	4·—
” Кирилович ”	4·—
Петар Јосифовић ”	6·—
Тимотеј Трифунович и Товарника	4·—
Арсение Босин из Моровича	6·—
Стефан Остоин из Ердевика	4·—
Кирил Илин ”	4·—
Симеон Станисављевић ”	4·—
Георгије Малетин из Чалме	4·—
Јоан Јоакимович ”	4·—
Цвеја Миливоевич из Беркасова	6·—
Михаил Нинкович ”	4·25
Георгије Јоанович ”	4·—
Александер Маркович из Илинца	8·—
Стефан Живкович из Јасенове	4·—

Паки по прошествии 4 мца принуђени бихом чрез протосингела Софрониа платити сидоксију по 6 фор., ексарху по 4 марјаша и попу кои шним ходит по 1 марјаш, такожде диаку по 1 марјаш и кочиашу по 12 нов.

5 мци после того приде Генерал Ексарх и натерал нас сингелие примати за велику цену, а за најменшу цјену 8 фр.

Петр Симеонович из Азашеваца платил — — —	89 фр. 25 нов.
Рафаило Гаврилович из Бачинаца	63 75
Тимотеј Трифунович из Товарника	52·—
Арсение Босин из Моровића	— 53·95
Стефан Живкович ”	— 55·15
Кирил Илин из Ердевика платил а не примил сингелие — —	22·—
Максим Пантелин из Вашца	— 61·—
Петар Николаевич из Чалме, такожде платил а непримил —	63·—
Јоан Јоакимович из Чалме платил а непримил — — —	30·—
Стефан Остоин из Ердевика имаде от покојнаго митрополита	

сингелију принуђен бисг другу взјати и дати — — — 28·96

Стефан Александрович из Азашеваца имат сингелију, обаче принуђен бил нову взјати — 40·—

Григорие Андреевич из Кузмина плати а неприми сингелију понеже и от јего искаше јешче 29·45

Најпосле принуђени бихом книге митрополитске за скупу цјену купити, и за један буквар 1 фр., а за катихизм по 2 фр., инструкцију свјашченическу с правилам по 5 фр. платити.

И паки платисмо на сваку годину по 100 ока жита и 2 оке масла, а протопопи по 200 ока жита. Кроме того от нас бише арестовани и платише велику суму новаца докуду се ослободише:

Ја Георгије Малетин из Чалме плати архидиакону да ме не затворит, понеже нисам могао берзо к нему прити 4 фр. 25 нов.

Јоан Јоакимович из Чалме за арешч 6 фр.

Петр Вуколаев даде коња шчо кошча 85 фр.

Ја Александр Маркович, стајах во арешчи в гвозђу и у тамници того узрока ради, зашто њекују жену хотјашчујусја удати, три пута в церкви по нашему обичају возвјестих, и најпосле дозавши наоколо стојашчија људи, вопросих под закљетвом, можетли се она жена удати или ње, и понеже вси отвјешчаше да може, јесам њу вјенчал.

Посље њеколико љета речена жена нехотјашчи више с мужем живовати, поче в резиденцију просити и отговарати се, да уже 4 крат удавала се, что наша церква недопускает и зато ишче от мужа своего отлучена бити, и чувши то протосингел, абие мене без извинования сотворил јему платити 24 фр.

Паки втори крат исти протосингел мене у гвозђе метнул, и 15 днеј держал, незвам за кои узрок, и тако недопустил мње ни јести ни пити докуду не дадох 4 фр. 25 нов., и за храну јесам потајно от них да не виде потрошио 6 фр.

И најпосле примил трети крат ексарх Стојкович от мене за глобу что протопопи в њеких стварех противо говорих 21 фр.

Михаило Плавшин из Бачинаца стоешчи 15 днеј во арести без јела и питија платил 45 фр, зашто, провашло се било, да једна жена прељубу дјејствовала, и сега ради јесмо дали с кнезом скупа њу бити, а она постоју тужила се во дворје, да јест без кривице наказивана била, того ради јесу мене затворили, и горњу суму примили, а сви људи и сад оваго мјеста говоре и сведоче, да је она жена крива била.

Стефан Остоим из Ердевика приде на зановјест архидиаконову к нему у манастир Ковжди, и абие архидиакон јего посла у гвозђу у карловачку темницу, вину казајући да јединаго калугера Елеозину в селу Ердерику просјашчаго не затворил по јеговој инструкцији, кои калугер текем онда бјаше во село дошел, а мене прежде во арест метнул, и на то јесам се отговарао, сирјеч да сам ја от једне жене много новаца милостине примил, и на то отговорих да нисам ја но црквени синови на цркву примили, онда архидиакон взал оне новце от цркве и неиспустише ме от ареста, доскуд нисам платил 30 фр. 55 нов.

Кромје всего тога дадосмо во времја сабора по заповјести депутиртом по 6 марјаша, коју суму они похарчише, понеже мало их било, но и дњешни ден код себје держало, кое от 19 свјашчеников чини 29 фр. 72 нов.

За то ради сицевих недостојних податков, не само пропадосмо у последне сиромаштво, но и под таково интересу остати будемо, до наше смрти, сега ради понизњејше просимо пресветлу комисију, да нам милостиво облегчание подаете, и из таковаго робства нас освободите, иначе ашче тим начином без нареждениа останемо, доиста без никакове надежде приауждени јесмо, сваки куд му срећа јавитса побјегнути, сицеву невољу више тријети немогуше, того ради препоручуемо се Пресветлој комисии и остаемо милостиве резолуције ожидајуше.

Понизњејши слуге
Свјашченици свега протопопијата шидскаго.

В Шидје 1736. Дек. 3.

Пресветлој цесарској комисии, ја про-

топопа вуковарски со свими свјашченици, предлагемо наше податке и невоље, ваше милосердие просјашче.

От љета 1734. 1. Сект. до 1735. 20. Јула што дадосмо:

Когда Преосвјашчењејши Г. хотјел поити у Беч, тогда приде архидиакон к нам и совокупил от нас новце:

Остоја Протоп. вуковарски даде	5 фр. нов.
Поп вуковарски	— — — 6 — "
" Георгие чаковачки	— — — 2 дуката
" Станко негославски	— — — 4 — нов.
" Георгие мирковачки	— — — 3 — "
" Јоан островски	— — — 9 — "
" Мојсеј мирковачки	— — — 6 — "
" Ненад сотиначки	— — — 2 — "
" Георгие чаковачки	— — — 6 — "
а ексарху	— — — 1·14 "
" Груја	" — — — 6 — "
а ексарху	— — — 1·14 "
" Јоан сотиначки	— — — 6 — "
а ексарху	— — — 1·14 "
" Василији лазански	— — — 6 — "
а ексарху	— — — 1·14 "
" Јоан чаковачки	— — — 3 — "
а ексарху	— — — 57 "
" Георгии маркушички	— — — 6 — "
а ексарху	— — — 1·14 "

И когда ексарх Јосих примил те новце, паки 5 мци после того приде генерал ексарх со сингелиами, за кое плативши готови у крајное сиромаштво пронадоша, продајући имјенија движима и недвижима.

Попу Јефтиміју поклони Г. Архиепископ, а генерал викар узел от него сиромаша 2 дук.

Поп Јоан островски даде генерал викару 20 дук. и 1 фр.

Поп Георгии маркушички 14 дуката и 2 фр.

Поп Горгии мирковачки 14 дук. 2 фр.

" Мојсеј " 5 фр. кова и јешче не примил сингелију.

Поп Георгии чаковачки 10 дук. и јешче не примил сингелију.

После тога обикошесја с книгами трговати, и когда доиду москали, купују от них служители Г. за малу цјену и продајут нам за дупловану цјену, и што купују по 1 фр. продају нами за 2 фр.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Книги што купуемо и инструкции што они пишу и нам продајут:

Поп Станко купио буквар 1 фр. што москали продају за 25 кр., за инструкцију даде 3 фр.

Поп Георгија чаквачки за десетословие, што москали продају по 57 кр. даде 2 фр.

Поп Ненед сотиначки за псалтир 5 фр. а москали продају за 10 марјаша.

Кои свјашченици без кривице наказани биша:

Поп Василиј лавовачки, когo Г. владика Максим (Несторовић) себишки запонио, вопрошен бист у Вуковару от генерал ексарха, што тебе допустио да попуеш, и абие заповједал епитропу далекому да га водит у Даљ у темницу, и после тога просил за јело, а взјал 1 фр.

Поп Станко негославски бјеше малосја опио и во Вуковару стао а никoмy ништа учинио нити што согрјешио, и за то метнуше јего у Даљу в темницу за 25 дана, и ексарх осечки Јосиф взјал от јего сиромаша 12 фр.

Овај исти ексарх, кога совокупио годишњи приход од 1735. ударио попа Василија за што само једни крaт, а не два крaт јему поклонилсја.

Исти ексарх Јосиф в тому љету ударио попа Грују чаквачкаго, зашто вечерњу читајући, от јего преже благослов непримил.

Најпосле вси свјашченици јединодушно тужесја, што служители архиепископски во инструкцију примјетнуша да сваки протопопијат дае пјето исе от десетков што преже никoгда нечувено бист.

Пресвјетла цесарска комисија — —

Ја ниже подисати протопопа нешчински и вси мои свјашченици, хошчемо вам предлагати наше теготе, што дојако терпјесмо и сада терпимо:

1. Премного даемо за сингелију. Прежеде 1700. давахом само једин, два, а највише три дуката, а сада и по 20 дук. или 15, а најманше 8 дук.

Прежеде нам допушчено било жителе от наше енурие исповједати, али сада пошљусја духовници и Господ. Митрополит отимал нам ову власт, што јесмо

дакле ашче тое власти неимамо, и токмо крестити и служити и вјенчати можемо. Обаче вјенчати несмјемо без цедуља из двора, и они допушчају вјенчати, а потом сказују, зашто сте вјенчали, и вуку нас у темнице, јакоже недавно случилосја, да допустите вјенчати јединаго Павла, и дадоше цједуле из резиденције, а после тога дозвоше нас, и вoпросише: зашто сте вјенчали, и кога отговорисмо да по ниховој заповјести то учинисмо, рекоше, нека иду у темницу, и узеше 5 дук. и то случилосја черевичким свјашчеником.

2. Под честим наказанием често и непрестано заповједају, да онима у Карловец и у Даљ носимо, а њеке вешчи овамо и онамо носимо, и кога год пошљу из двора возимо или сами или кола неимамо, које нам врло тешко јест поднети, и ние наша должност, иногда и коју стару бабу или дјете пошљу и ваља свјашченик да воза.

3. Заповједано јест, ашче што умре или вјенчаецја да милостињу купимо, и један пут кога једна жена преставиласја, и оставила виноград, узел капитан Исак виноград, и јешче друге њеке ствари, онда почелисмо ми со оним капитаном инатитисја, да нам дае што ва церкву, и он отишол у двор, гдје и милостиња даецја, и таки метнуше нас у темнице, и непустише докуду недадосмо 5 дук., и то случилосја черевичким свјашчеником.

4. Прежеде того чрез цјело љето више недавахом Г. Архиепископу нежели 1 дукат, и ексарху совокупљајушчемоу 1 марјаш, али сада даемо Г. Архиепископу по 6 фр. а на трошак по 5 фр. а ексарху 4 марјажа, и свјашченику кои с ним ходит 1 марјаш, јего диакону или момку 1 десетак, ашче кои свјашченик недае, узме диак капу, шчап или што может наити, и тако нас осрамоти.

5. Ашче какво собрание от народа учинисја и тогдa нас пошљут и заповједају из двора да за опшче добро пошлемо, онда пошлемо депутирте и дадемо им новаца што сја троши на колекти, а никаву помошч от того неимасмо.

6. От свјашчеников лежмирских исекаше 15 дуката за сингелију, и кога не-

WWW.UNILISTRS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

имадоше, цјело љето их досадише, и отбише от свјаченичке службе.

7. В љето 1734. ексарх Јоан от попа Милутина у Лежмиру взјал 3 дуката, а најгоре га свезал зашто небјаша дома кога он пријде.

8. Паки ексарх Стефан, кога годишни приход покупил, исти поп имјевши посла в парохии, и немогуши јего привјести, послал своего брата, расердилеја и заповједал ексарх таки јего свезати и узе 12 фр.

9. 1733. паки пријде архиђакоу и узе такожде от јединого попа дукат.

10. Книге купују ексархи за малују цјену от москал и наметнут нам за сугубу цјену.

11. Дивошки свјашченици дадоше Г Митрополиту годишњага датка во јединому году 25 фр.

12. В љето 1733. пријде архиђакоу бингулским свјашчеником и узе от них 7 фр. незнаду зашто.

13. Во исто време пријде архиђакоу у Нешчин и дозво себје попа Георгија, којего свјазавши послал у Карловец, и тамо стојал до јего пришествија, а кога пријде узе от него 5 дук., незнамо за коју глобу и пусти га.

14. Свјашченици сечујски (биће сусечки) купују сваке године зелија и роткве за свое новце, за кое све до 46 фр потрошише, а в љето 1733. немогуши того кунити, метнуше их сва три у темницу, и хотја наши донесоше јести и пити, недопустише. 5 дана после узеше от них 5 дуката и пустише их.

15. Поп баношчарски немогаше дати 14 дуката за сингелију и тогда послаше га за њеку другу потребу у Осек, на коему путу своего јединого коња што имаде, изгуби, и саде нишча неима. Исти свјашченици кога из двора пошљут по дерва, дајут посланим хљеба, вина и ракије и сјеку, што врло мучно поднети.

16. Поп Николај грабовски немогуши дати 14 дук. за сингелију, примил заповјест от двора, да из онога села идет у друго село, со оставлением дома и осталих.

17. Исти поп бивши опсован от њекого чловјека, тужашчихеја в двору, мет-

нуше га у темницу карловачку, и тамо сједил два мјесјаца, плативши 3 дуката.

18. Поп Стефан свилошки, немогуши дати 12 дуката за сингелију, примил заповјест от двора, да оставит дом и свое и на друго мјесто да идет.

19. Тако и поп Јоан миклушки немогуши дати 14 дуката за сингелију, заповједаша из двора, да оставит дом и по иних сељех да ходит.

20. От попа Стојка шаренградскога, Андреа сингел, узе 6 дуката без икакве кривине, и докле даде сједил 3 дња, а и после того куповал јешче јему потребе за двор, што кошчуе 9 фр. От истаго попа примил сингел Софронии 1735. 24. фр. пред рождеством, и то је дао бојашчисја да неостанет в темници на рождество.

21. Поп Стефан опатовачки даде 20 фр. и идући двапут за потребе Г. Архиепископа, троши 10 фр., а сада генерал викар ишче от него 30 фр. за сингелију, от того попа такожде сваке године 8 фр. примао је Архиепископ и 1 фр. 14 кр. ексарх, а диак 7 кр. Паки от того попа примил архиђакоу 5 марјаша 1733., и кога бијаше у Карловцу даде 6 марјаша и мало прежде того 5 марјаша, а неима во парохии него 40 чловјеков.

Све сие неволе и тјеготе предлагемо вам и просимо милосердие, помошч и облагчение.

Протопопа нешчински

Јаков Радушевич

со свим свешчеником Бога за ваше здравие мољашчим.

(Свршиће се.)

Самуило Маширевић — патријарх.

Д. Р.

Мајска је скупштина, одржана 1. (13.) Маја 1848. у Карловцима, прогласила 1.) „— Екцеленцију г. Јосифа Рајачића, архиепископа и митрополата за патријарха српског — —“.

На овај се закључак скупштински у царском патенту од 3. (15.) Дец. 1848., рекло: „Признавајући ове заслуге и за доказ особите Наше царске милости и старања за обстојање и срећу српског народа, Ми смо закључили

достојанство патријарха као највише власти црквене, опет установити онако, као што је у пређашња времена постојало, и са столицом митрополита карловачког скопчано било. Титулу и достојанство патријарха дајемо Ми верном Нашем и љубавном митрополиту Јосифу Рајачићу“.

Одма се после поменута прогласа мајске скупштине, започео Рајачић називати: „Јосиф, божјом милости православни Патријарх Србски, Архиепископ карловачки, и свега у ц. к. аустријским државама живућег славено-србскога и романскога народа Митрополит — —“.

Доцније се потписивао: „Јосиф — православни патријарх србски, Архиепископ карловачки и свију народа восточно православне цркве у монархији аустријској Митрополит — —“.

А напослетку од 1855.: „Јосиф — Архиепископ и свјех в ц. к. аустријских државах обрјетајущихеја Славенских и Романских православних народоу Митрополит, свјех же Сербов и Болгаров и цјелаго Илирика Патриарх“.

По смрти патријарха Јосифа Рајачића († 1. Дец. 1861.) царским решењем од 2. (14.) Јунија 1864. буде допуштено држање српског народног сабора ради избора „грчко несједињеног Архиепископа и Митрополита карловачког“, „— — којег произведење у достојанство Патријархата Његово ц. к. Ап. Величанство у смислу превишњег Манифеста од 3. (15.) Дец. 1848. себи задржава — —“.

24. Јулија (5. Августа) буде изабран за митрополита Самуило Маширевић, епископ темишварски и администратор митрополије.

У царској, потврдној дипломи од 1. (13.) Августа 1864. рекло се: „— — На исти начин њему (Маширевићу) по установи отвореним Нашим писмом од 3. (15.) Дец. 1848. проглашеној, патријаршеско достојанство које је од давних времена са Архиепископском столицом скопчано, подљујемо и на дар дајемо“.

Маширевић се као и Рајачић почео испочетка да потписује „патријарх српски“; ну, кад му је преко комесара Филиповића достављен налог државног министра Антона витеза Шмерлинга од 16. (28.) Марта 1865., да он нема право, да се тако потписује, но само „патријархом“; он се од тога доба почео у званичним актима, што су одлазила влади да потписује „патријарх“, а иначе се потписивао: „Самуило православни патријарх Србски,

Болгарски и цјелаго Илирика, Архиепископ и Митрополит карловачки. — — — —“.

Овде доносимо како писмо Шмерлингово, писано комесару Филиповићу, тако исто и одговор на њега Маширевићев.

Из одговора се Маширевићева види, зашто је он престао да се потписује „патријарх српски“, но само „патријарх“, а наиме с тога, што је тиме хтео да се означи старешинство црквене власти источно-православне цркве у Аустријској држави, односно да послужи као копча јединства српско-романске митрополије.

K. k. Congress und Synodal-Commisär G. M. Br. Philippović.

Ad Res. N. 111.

K. S.

Euer Excellenz!

Ich habe von Sr. Excellenz dem Herrn Staatsminister folgenden hohen Erlass von 28. März 1865. erhalten.

„Aus dem mit dem Berichte vom 22. August v. J. vorgelegten Eidesdokumente und aus der Unterschrift auf der Dank-adresse des Nazional-Congresses vom 6. Feb. l. J. ist zu ersehen, dass der Patriarch S. Maširević sich nicht einfach als griechisch-orientalischer Patriarch, sondern als Patriarch „der Serben“ (Patriarcha Serborum, patriarch serbsky) zeichnet.

Diesem Gebrauche liegt ein Missverständniss zu Grunde. Weder im kaiserlichen Manifeste vom 15. December 1848., womit die Patriarchen Würde wieder hergestellt worden ist, noch in dem Allerhöchsten Ernennungsdiplome 14. Juni 1864., womit diese Würde dem gegenwärtigen Patriarchen übertragen wurde, kommt ein solcher Beisatz (Serborum, serbsky) vor. Derselbe findet sich nur in dem Allerhöchsten Handschreiben vom 24. December 1864., durch welche die Errichtung einer romanischen Metropole genehmigt ward, allein keineswegs in Verbindung mit dem

Seiner Excellenz

dem k. k. wirklichen Herrn Geheimen Rath,
Erzbischof, Metropolit und Patriarchen

Samuel von Maširević

etz. etz. etz.

Worte „Patriarchat“, sondern lediglich mit dem Worte „Metropole“ (eine selbständige der serbischen koordinirte Metropole.)

Ich habe nicht umhin können, diesen Sachverhalt zur Allerhöchsten Kenntniss zu bringen, und zwar umsemehr, als hiedurch der Feststellung der Attribute des Patriarchates, welche nur anlässlich der Regelung der Verhältnisse der griech. orient. Gesamtkirche in Österreich, wird Platz greifen können, präjudicirt wird.

Euer Hochwohlgeboren wollen darauf im vertraulichen Wege den Patriarchen aufmerksam machen, und ihm an die Hand geben, dass es am zweckmässigsten sein wird, wenn er, ohne die *Angelegenheit in die Öffentlichkeit gelangen zu lassen, fortan sich nur Patriarch*, ohne dem bisherigen Beisatz unterschreibt.

Die Antwort des Patriarchen wollen mir Euer Hochwohlgeboren gefälligst vorlegen.

Ich zweifle nicht, dass derselbe auf diesen Ausweg eingehen wird. Sollte er sich diesfalls bedenken, so wollen ihn Euer Hochwohlgeboren auffordern, seine Anstände schriftlich zu formuliren, um darüber die Allerhöchste Weisung einholen zu können.“

In dem ich diesen mir zugekommenen hohen Erlass Euer Excellenz vollinhaltlich mitzutheilen die Ehre habe, ersuche ich Euere Excellenz höflichst, Hochderen Wohlmeinung darüber schriftlich geben, und mir selbe behufs weiterer Vorlage mit thunlichster Beschleunigung gütigst zukommen lassen zu wollen.

Empfangen Euer Excellenz die Versicherung meiner ausgezeichneten Hochachtung

Semlin 10. April 1865.

Philippović m. p.
G. M.

Z. M. 84.

Seiner des k. k. General Majors kaiserlichen und Synodal Commissairs Herrn Joseph Philippovics Freiherrn von Philippsberg, Hochgeboren.

Carlovitz am April 1865.

Mit der hochgeehrten Zuschrift vom 10. April l. J. 111. Z. K. C. haben mir Euer Hochgeboren unter Mittheilung des hohen Erlasses Seiner Excellenz des Herrn Staatsministers vom 23. März 1865. die Aufforderung zukommen zu lassen, über die rücksichtlich meiner Fertigung als serbischer Patriarch — Patriarch serbski — hohen

Ortes aufgetauchten Bedenken, meine Wohlmeinung schriftlich, zu geben.

So wie sonst, so komme ich auch diessmal dieser hochgeehrten Aufforderung gerne und bereitwillig nach, und erlaube mir die obverlangte Wohlmeinung im Nachstehenden abzugeben.

Die glorreichen Vorfahren Seiner k. k. Apostolischen Majestät, unseres Allergnädigsten Kaisers und Herrn haben die, mit ihren kirchlichen und weltlichen Obrigkeiten, sammt den an der Spitze ihrer kirchlichen Hierarchie stehenden Ipeker Patriarchen, in die kaiserlichen Staaten eingewanderten Serben, unter Höchsthren mächtigen kaiserlichen Schutz genommen, Höchstdieselbe haben mit besondern Privilegien den Serben das Fortbestehen in ihren hergebrachten Gewohnheiten und unter ihren Obrigkeiten in den kaiserlichen Staaten allergnädigst gestattet, und des huldreichsten kaiserlichen Schutzes fortwährend theilhaftig werden lassen.

Seine k. k. Apostolische Majestät, unser glorreich regierender Allerdurchlauchtigster Kaiser und Herr, hat mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 15. December 1848. die historische Würde des Patriarchats huldreichst wieder hergestellt, und solche meinem Vorgänger, und nach meiner Erwählung zum griechisch-orientalischen Erzbischof und Metropoliten von Carlovitz auch mir Allergnädigst zu verleihen geruht.

Ich habe stets die Wiederherstellung der erwähnten geschichtlichen kirchlichen Würde, als einer der treuen Serbischen Nation erwiesenen Akt der kaiserlichen Huld und Gnade betrachtet, und betrachte die mir durch Verleihung dieser Würde zu Theil gewordene besondere und allergnädigste Auszeichnung, als eine reichliche Belohnung meiner geringen Verdienste durch meinen Allergnädigsten Kaiser und Herrn.

Diesem nach, glaube ich nicht nöthig zu haben Euer Hochgeboren zu versichern, dass ich den Titel dieser höchsten kirchlichen Würde nur in der, vom Allerhöchsten und Allergnädigsten Spender gehegten Absicht gebrauchen will und werde.

Ich kann jedoch Euer Hochgeboren gegenüber nicht verhehlen, dass ich diese Würde, als eine der gr. orientalischen Kirche angehöriges Attribut, zugleich aber, als eine dem Serbischen Volksstamme und Nation allergnädigst verliehene Gerechtsame betrachte, und diesen Standpunkt, den die vorerwähnten Allerhöchsten Entschliessungen Allergnädigst anerkennt haben, wahren muss.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Der von mir auf dem Eidesleistungs-Akte gebrauchte Beisatz, „Serborum, Serbski -“ welcher in Hinkunft, um der Regelung der Verhältnisse der gr. orientalischen Gesamtkirche in Österreich nicht zu praejudiciren, nach Ansicht Seiner Excellenz, des Herrn Staatsministers ohne den national characteristischen Beisatz zu gebrauchen wäre, findet in den obigen seine Rechtfertigung, war bisher, und seit der Restituierung dieser Würde gebräuchlich, und ist, in so weit der Gegenstand auf mich und meine Fertigung Bezug hat, durch den Umstand hervorgerufen, dass Sich Seine k. k. Apostolische Majestaet in dem Allergnädigsten, über dem Wahlakt des Congresses unterm 13. August 1864. erflossenen Confirmations Diplome, die Regelung der hierarchischen Verhältnisse der Romanen vorbehalten; — mit dem Allerhöchsten Handschreiben vom 24. December 1864. die Abhaltung des Verhandlungs-Congresses genehmiget, — die bischöfliche Kirche in Siebenbürgen zur Metropolitene Kirche erhoben, — und hiedurch die Errichtung einer der Serbischen Metropole coordinirten Metropole den Romanen verliehen und allergnädigst genehmiget; die Frage aber über die Einigung der beiden sprachlich verschiedenen Metropolen in einem kirchlichen Oberhaupte offen gelassen hat.

Mein Glaubensbekenntniss folgt treu dem kaiserlichen Wahlspruche: „Viribus Unitis“, — meine unerschütterliche Ueberzeugung ist, dass im Interesse des Staates und der Kirche, die auch sprachlich g. theilten Genossen und Ritus, dogmatisch und in allen gemeinschaftlichen Angelegenheiten in einem Oberhaupte, in einer Obrigkeit vereinigt und concentrirt bleiben müssen.

Von dieser Ueberzeugung durchdrungen, kann ich der Auffassung und ausgesprochenen Ansicht Seiner Excellenz, des Herrn Staatsministers als im Interesse des Staates und der gr. orientalischen Kirche in den kaiserlichen Staaten nur dankbar beipflichten, und bin der Ansicht, dass die Patriarchen Würde als dieser Einigungspunkt zu betrachten sei.

Mit Wahrung der obigen geschichtlichen Grundlage, dürfte es keinem Anstande unterliegen, den Titel Patriarch, als die Bezeichnung der obersten kirchlichen Würde der gr. orientalischen Kirche in den Kaiserstaaten zu gebrauchen.

Genehmigen Euer Hochgeboren den Ausdruck meiner ausgezeichneten Verehrung und die Fertigung als ergebenster Diener Samuel Maširevics.

Брзо, кусо!

Д. Р.

Кад је саборски одбор могао да изда из својих седница од 30. јулија до 4. Августа 1904. „Уредбу о дотацији, правима и дужностима српског православног свештенства у српској православној митрополији карловачкој“, (која буди речено, није донесена под председништвом законитог председника односно потпредседника — патријарха и епископа —, него световног председника, који закључци по једној министарској наредби не мају законите силе), коју је тако рећи на сунце израдио — скрипио из разних уредаба —, те без да је имао јасне и тачне податке о свему ономе, што је нужно за једну тако важну уредбу, а особито за одузимање парохијских сесија у „средишњу митрополијско-свештеничку благајну“, да и не говоримо о одузимању даљског снахилука, и да л' се даде то одузимање произвести свугде и где, те одредио на ветропирном основу тако велике плате и архиепископу-патријарху и владикама, протама, свештеницима и ђаконима, које се не би могле ни две године одржати, те у место што данас само један доста знатан део свештеника има мале плате, па многи и што их имају, не добијају их уредно, по том би предлогу за 1—2 године сви свештеници у митрополији у том погледу били изједначени; — тако је исто и пречасни г. прота Јован Јеремић држао, да има и он право, да на истим принципима и онако исто као и саборски одбор напише и штампа и у „Богословском Гласнику“ и посебице: „Предлог за уредбу о мировинском фонду за српске православне парохијске свештенике у опсегу митрополије карловачке.“

И као што саборски одбор није претходно испитао, (— он није могао ни испитати без нужних дата, пошто немамо тачног Шематизма, из ког би се могло увидети, колико у опште има пароха, парохијских сесија и колико оне могу донети чистог прихода, а тако исто и колико би могло унићи од верозаконског приноса —); тако исто и г. Јеремић без да је претходно и свестрано испитао и испитати могао из

наведеног разлога, колико би унишло у мировински фонд од уплаћивања прве четвртине редовне плате, колико од плаћања 2% износа од редовне плате, колико од приноса новоизабраних пароха и окр. протопрезвитера, односно новоодликованих, да л' би се дало извести и провести да улази у свештеничко мировински фонд писарничка пристојба од хипотекарних зајмова, који се издају из народно црквеног јерархијског фонда, што је досада улазило у мировински фонд за народно-црквене чиновнике и професоре. (§§. 12., 31.), који је фонд буди речено и поред тог прихода имао 1905. дефицита 46.607,44 К, ког је морао да подмири народно-црквени неприкосновени фонд, у §. 19. ставио да свештеничка мировина после навршених 10 година службе буде 40% од постигнуте редовне плате, а за сваку даљу годину уз тих 40% повишава се са 3% од те плате тако, да се после 30 година мировина изједначаје са редовном платом, коју дотични буде уживао у време његова умировљења.

Да је г. Јеремић могао знати, колико н. пр. има данас свештеника, који су навршили 30 година службе, и колико њихове данашње плате износе, те колики би капитал требао, да би се само њима од наведених у §. 35. прихода могла издати цела мировина; ужасно би се, а подједно и увидео ветропирну своју основу.

А да се не би допустило, да се по §. 15. недостатак — који би износио грдне хиљаде — за нужне мировине подмирује из јерархијског и неприкосновеног фонда, то је бар јасно. У осталом ти су фондови већ данас исцрпљени, те ће и они на брзо постати пасивни, као што је мудра радикалска управа учинила и са клирикално-школским фондом.

1892. народно црквени сабор натоциљан је, те је на ветропирном основу донео мировинску уредбу за професоре и чиновнике.

Има ли још где год у свету, да чим неко само једну четвртину плате унесе у мировински фонд, и плати ма и једну годину само 2% од своје плате, да ужива одмах целу своју плату?

А ту је несмислицу унео сабор у свој

§. 36., те што ју је унео, за то већ данас мора да неприкосновени фонд потпуњује дефицит са 46.607,44 К.

Такву је исту несмислицу унео и г. Јеремић у своју основу у §. 33.

Површноост и ненажња, а подједно и несавесност г. Јеремићева при рађењу своје основе огледа се и у овоме.

„По §. 12. „мировинске уредбе за свештенике удовице и сирочад“ „годишња мировина односно приномоћ свештеничким удовицама и малољетним сиротанима одређује се у оноликој своти, у колико је улог у благајну фондовску у то име уплаћен.“

По томе дакле, ко је уплатио од 400 К, до укључно 1200 К, тога би и удовица односно сирочад уживали толику годишњу мировину.

А како стоји по г. Јеремићевој основи?

По §. 21. мировина би се свештеничке удовице састојала „из половине мировине, која би њезину супругу припадала или коју би он већ уживао у време наступања његове смрти, но не може бити мања од 800 К, нити већа од 1600 К, ако је дотична удовица пароха, дочим мировина удовице окр. протопрезвитера не може бити мања од 1000 К, нити већа од 2000 К.“

А у §. 32. „свештеничке удовице и њихова деца, која примају своју мировину односно приномоћ из постојалог до сада мировинског фонда, примаће у истом износу и одсада из фонда овом уредбом установљеног.“

Дакле, по г. Јеремићевој основи у будуће имале би оне свештеничке удовице и сирочад, којих је муж односно отац уложио у фонд 400 К годишње 800 К, дочим би оне, којих је муж уложио 1200 К, те би и оне имале толико мировине, могле да добијају само 800 К, односно од 800 до 1600 К.

А данашње удовице свештеничке и сирочад, имале би да уживају онолику мировину, колики је муж односно отац у фонд уложио.

А јел' то право и поштено?

Ми велимо, да није!

Пошто је дакле и г. Јеремићева основа грађена на ветропирном основу, и

пошто се не може реална уредба ни за свештеничку плату, нити за мировине свештеничке не да донети (сачинити) без претходних нужних дата за то; то се и она има сматрати као лично мишљење његово.

А како је крајње време, да се једном донесе одговарајућа данашњим потребама уредба за свештеничку плату, треба приступити прикупљању нужне грађе, коју би грађу дужно било покупити наше статистичко звање.

И да се до тога дође, не би се њему смело оставити на вољу, да оно саставља и формуларе за њу, јер ће и они испасти опет сакато, као што су испали и они његови досадашњи формулари, од којих формулара не ћемо дочекати резултате оног сазнања, који се њима требао постићи.

Крајње је време, да се једном престане и код нас радити и установљавати звања и постављати људи, који нису у стању вршити дужности које треба у њима вршити.

Није ли то и срамота и грехота, да је ево већ пета година, од како постоји автономни статистички уред, на који је за то време грдних свота издано на сакате и неизведљиве формуларе; па за то време да није тако рећи ништа објавио од свога рада.

Он не само да није за то време издао нов „Шематизам“, који нам је нуждан као кора хлеба, него његов шеф г. Мато својом измишљотином, да ће да изради Шематизам на „широј основи“, обмањује ево већ пету годину саборски одбор и обмањива ће га још неколико година, па и опет не ће га издати на широј основи, а тако исто није ни ништа објавио, како стојимо у оном погледу, за што је издавао своје формуларе.

Једном речи, ми и данас поред статистичког звања, које је овамо од 1902. лепе хиљаде прогутало, не знамо ништа како ми стојимо ни у бројном погледу а камо ли у онима, за што су све истакнута питања у оним сакатим формуларима.

И пошто их не мамо и не знамо, и пошто су и меродавни уверени, да г. Мато нити има спреме, — како је г. Мато дошао до оних уверења, да добро води своје

звање, добијено од људи, који нису на лицу места разгледали г. Матино звање, то је бар познато и за њих Чивутић не би дао ни потуре —, нити је он у стању поред свога угоднога живота и угађања своје сладострастију, урадити ишта поред својих помоћника, које не зна ни упутити на рад; то све није сметало туцинданском сабору, да је г. Мату изабрао за квестора и да му повери да обави штампање стенографских записника саборских, који су изишли са онако grubим погрешкама, и да му повиси плату као уреднику „Митрополијског Гласника“, на коме није ни до сада друго радио, доли коректуру водио, а сав материјал добијао од других, а не ће друго што радити ни у будуће.

Е, ал треба свога партизана наградити за старе партијске услуге и за данашње!

Дајте нам меродавни једном обичан „Шематизам“, и прикупљајте марљиво нужну грађу и за свештеничку плату и за њихову мировину, јер без ње, не мојте мислити да се даде и једно и друго реално саставити и написати.

Могу се написати ветропишне уредбе, ал од њих не само да не ће свештенство имати каквог поболшања, него ће за извесно по њима доћи још у немилији положај, него у ком се данас налази,

Извештај

о раду седнице епарх. конзисторије вршачке од од 13. (26.) марта 1907. године.

Уступљене су на проучење и предлог И. К. члана ове конзисторије пријаве поджупанског звања у Лугошу против ј. Е. К. и изјашњења истог у ствари нетачног састављања списка војних обвезника. — На пријаву поджупанског звања бекешке жупаније, да је срп. прав. парох. звање у Вел. Гају дало тражени од њега извод из матице крштених на српском а не на мађарском језику, одговорено, да се изводи према односној одлуци св. архиепископског Синода имају само на оригиналном језику матица издавати. — Издава је на изјашњење ј. Св. П. и Св. Ј. пароху и сист. п. пом. у Ченти пријава П. Б. због разних преступа. — Узет је звање извештај о президијалном одашиљању молбе ј. Ж. О. пароха паланачког,

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

којом компетује на место с. п. п. у Машорину, епарх. конзисторији бачкој. — Разведен је брак између Ј. В. рођ. М. из Панчева и Г. В. из Омољице на основу злогбног напуштања. — Узет је на знање президијалан извештај, да је према молби градског поглаварства у Ср. Карловцима упућен ј. Н. Д. лични парох, пом. у Фаркаждину, да се писменом молбом обрати реченом поглаварству и изјасни, да ли жели, да се упише у резерву или у војничке духовне капелане. — Разведен је брак између М. М. из цркв. Цркве и Љ. Г. из Кајтасова, на основу злогбног напуштања и прељубе, почиње од стране Љ. Г. — Наређен је исправак матице крштених у Баваништу од 1865. г. т. бр. 115. — Издана је на изјашњење ј. Т. К. администратору парохије у Белобрешци пријава цркв. општине у Радимни због разних прекршаја из доба администровања му том парохијом. — Узета је на знање и саопћена је ј. Г. К. админ. парох. у Потпорњу одлука високосл. саб. одбора, којом се истом јереју упућује припомоћ, коју цркв. опћ. потпорањска у сврху издржавања свога свештеника из јерархијског фонда ужива, исто тако и администраторима парохија у Борчи, Кајтасову и Марковцу. — Расписан је стечај на парохије VI. плаћ. разреда у Јабуци. — Позван је према одлуци високосл. саб. одбора ј. А. М. лични парох, пом. из Избишта, да ради повишења му улога у свешт. удов. миров. фонд приложи молби званичну лечничку сведоџбу котарског лечника снабдевену потписом и печатом истог. — Извештена је С. уд. Симић из Беле Цркве, да пок. ј. Т. С. админ. парохије у Кајтасову нема никаквог потраживања од јерар. фонда, пошто му је читава припомоћ исплаћена. — Усвојена је молба ј. Н. Д. личног парох. помоћ. из Фаркаждина да му се брише опомена, дата му ради не заузимања парохије у Белобрешци, пошто је доказао, да акт о постављању му на то место није на време примио, а одбијена је молба општине у Срп. Пожежени и јером. Т. М., да се исти јеромонах поврати на парохију у Срп. Пожежени. — Упућено је парох. звање у Сакулама, где да прибележи исправак у там. матици од 1883. пошто рубрике „Примедба“ у матици нема. — Узет је на знање извештај ј. Г. П. пароха у Добрици о немешању му у делокруг румунског тамошњег свештеника, те је поверено окр. протопрезвитеру вршачком, да приликом каноничке визитације извиди ствар

примања у заједници српску тамошњих Романа. — Позвани су окр. протопрезвитери да приликом канон. визитације прегледају, како парох. свештенство уводи случајеве конвертира, те је поверено Б. П. и А. М. члановима конзисторије да поднесу предлог, како би се постигла једнообразност матрикулисања таквих случајева. — На молбу епарх. школ. одбора умољено је кр. уг. министарство култуса, да на комуналној школи у Почици постави Србина учитеља. — Одређена је истрага на тужбу П. Н. председника цркв. опћ. у Јарковцу против ј. Ђ. пл. Б. из Јарковца и поверено је вођење исте С. С. окр. протопрезвитеру панчевачком и ј. П. М. сисет. парох. помоћнику перлеском. — Позвано је парох. звање у Кајтасову, да у року од 8 дана поднесе историју основног тамошњег школовања. — Ради одређења исправка Матице крштених од 1900. г. у М. Маргити, позвано је парох. звање у М. Маргити, да врху реченог случаја изиште и овој конзисторији достави извод из држ. матице рођених. — Издана је на изјашњење тужба С. М. и др. из Добрице против ј. Г. П. пароха добричког овоме последњем. — Одређена је истрага против ј. Т. С. пароха гајског на тужбу Ж. В. из Гаја и вођење исте је поверено К. Ц. окр. протопрезв. белоцркванском и јер. С. М. пароху брестовачком. — Умољено је поново кр. шк. надзорништво торонталске жупаније за спровођење већ више пута мољене истраге против управитеља држ. осн. школе у Опаву. — Умољено је поново уз доставу одлуке надсолгабировског звања у Јаму, поджупанско звање у Лугошу за затварање крчме, која је преко пута од цркве у Лесковици. — Упућен је ј. Г. П. парох добрички, да се у својим званичним поднесцима не изражава погрдно о цркв. опћ. часницима и својим парохијанима. — Позван је ј. Г. П. парох добрички да пријави, да ли сад већ има локал за предавање веронауке у тамошњој екон. пофт. школи. — Узето је на знање и публиковано је саопћење високосл. саб. одбора, да је М. Д. сисет. парох. помоћник баванишки брисан из чланства миров. фонда, пошто је удов а нема незбринуте деце, те је позван да свој дуг реченом фонду подмири. — Издана је на изјашњење Љ. Ј. и В. С. учитељима из Уљме пријава тамош. цркв. општине због невођења школ. деце у Цркву. — Умољен је админ. одбор да прибави важности овдашњој једној одлуци у погледу једног цркв.

Умољено је кр. уг. министарство културе за један исправак у матици крштених у Вршцу од 1873. год. — Умољен је кр. уг. министар културе, да са комун. школе у Луговету смени садашњег учитеља Румуна а на његово место Србина постави. — Умољено је кр. зак. надзорништво у Темишвару, да према наводу парох. звања у Баваништу, даде вероучитељима на тамошњој пофт. екон. школи подвез до школе, која је изван села. — Припуштени су полагању стеч. испита ј. С. Т. админ. парохије у Вел. Средишту и ј. М. И. админ. парохије у Луговету. — Узет је на знање закључак цркв. опћ. у Старчеву, да је скицу под шифром „Св. Сава“ одобрила за подлогу зидања своје цркве. — Расписан је стечај на парохију III. плаћ. разреда у Томашевцу. — Упућен је ј. Ј. М. администратор парохије у Борчи, да не задире у дело-круг цркв. опћ. часника. — Упућен је Т. Д. из Добрице, да се ради исповести обрати своје парохије, јер нема свештеника, који би га могао или смео од исповести одбити. — Узет је на знање извештај окр. протопрезвитера вршачког о прегледу парох. звања вршачког протопрезвитерата, те је поверено истом да у друштву са Д. III. парохом јасеновачким и А. М. сист. парох. помоћником панчевачким саставе образац по ком ће се ти прегледи вршити према образцима других епархија, које је окр. протопрезвитер вршачки свом извештају приложио.

Константин Петровић-Побједоношчев.

Недавно је (10. [23.] марта о. г.) у Петрограду за навек заклопио очи знаменит човек свога времена, многогодишњи оберпрокуратор Синода руске цркве и државни саветник К. П. Побједоношчев. То беше човек необично велике способности, са непоколебивим уверењем, гвозденом вољом и неуморном вредношћу у служби, а с особитом оданошћу руском царском престолу.

Константин Петровић-Побједоношчев рођен је у Москви 1827. г., од оца професора књижевности. У Москви је довршио и своје школско образовање — на царској правној

академији. Наскоро, по свршеним правним наукама, постао је редовним професором грађанскога права на Московском универзитету. Кад је затим цар Александар II. упознао ванредне способности негово, изабрао га је за васпитача сину своје — потоњем цару Александру III. а касније био је неко време и учитељ вере данашњем цару Николи II. За све време свога јавног рада имао је велик утицај и на унутрашњу и спољашњу политику велике руске империје — а нарочито за владавине прва два цара. Већ 1872. године постао је чланом државног савета, а 1880. г. и оберпрокуратором св. Синода. Као оберпрокуратор остао је у служби пуних двадесет и пет година — све до 1. новембра 1905. г., кад је орогнуо здрављем и присиљен старошћу поднео оставку — баш на прагу новог правца у унутрашњој државној политици Русије. У св. Синоду, замену га је као оберпрокуратор кнез Алексеје Обољенски.

Покојни Побједоношчев стекао је знатних заслуга за православну цркву у Русији. Он беше прави Рус и искрено одан православљу, те је његовим настојањем подигнуто више богословских училишта и отворено много „црквено-парохијских“ школа; његовим моћним утицајем помогла је држава развитак православног мисионарства и издала мировинску уредбу за парохијско свештенство, које је добијало своју наплату из државне благајне. А има његове заслуге и у томе, што је повишена плата и пензија наставницима државних школа. — Но било је и знатних погрешака у његову раду, а нарочито у томе, што је силно подигао утицај ученог монашког свештенства, на штету свештенства световног, те је ово потоње, шта више, лишено и својих представника у св. Синоду. Грдна је мана његове улоге и у томе, што је према потчињеном чиновништву поступало се по личној пристрасности и протекцији. . .

Побједоношчев је био и продуктиван књижевник, те је стекао знатних заслуга и на књижевном пољу — својим богословским, историјским и филозофско-педагошким делима. Многа дела његова, а нарочито чланци из „Московског зборника“, преведени су на разне европске језике. — На српски је преведена његова „Историја хришћ. цркве“ (у Београду) и многи филозофско-педагошки чланци (у „Срп. Сиону“ за 1900. и 1901. г.).

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Нарочито ћу још истаћи, да су настојањем К. П. Побједоношчева необично се рашириле у народу књиге св. Писма на руском и црквено-словенском језику, те да је, — по речима петроградског митропол. Антонија, приликом праштања чланова св. Синода са својим бившим прокуратором — искључиво његовим трудом састављен и издан нови руски текст Новог Завета, и то бољи и јаснији, него што је био пређашњи.

Нема дакле сумње, да је рад Побједоношчев, као оберпрокуратора св. Синода, био од великог значаја за православну цркву у Русији. Вечав му спомен! Гр.

ЛИСТАК.

Вести.

— Скупштина свештеничког Конвикта. У понедељак 26. марта о. г. одржана је у Карловцима ванредна скупштина Архиепископског православног српског свештеничког Конвикта.

Од важнијих скупштинских решења напомињемо ово: За председника Конвикта изабран је једногласно протопресвитер етаврофор впреч. г. *Јован Вучковић* ректор богословије у Карловцима, за благајника је изабран г. *Димитрије Колић* лични парох. помоћник у Карловцима. Примљена је оставка надзорника Конвикта г. *Ђ. Магарашевића* који ће надзорничко место напустити 31. маја о. г. по пов. кал. те је скупштина опуномоћила Патронат, да надзорничко место попуни. Прихваћен је у начелу предлог, да овај Конвикт ступи у сvezу са учитељским Конвиктом у Н. Саду, да се деца чланова учитељског Конвикта у свештенички Конвикт и обратно, примају под условима и погодбама чланова дотичног Конвикта. Уједно је опуномоћен Патронат да у том правцу ступи у преговор са управом учитељског Конвикта у Н. Саду и да о успеху тих преговора поднесе идућој редовној скупштини извештај за коначно решење. Још је изабран одбор тројице, који ће рачуне Конвикта прегледаги и испитати и о томе идућој скупштини извештај са предлозима поднети.

— Седница патроната свешт. Конвикта сазвана је у четвртак 5. априла о. г. на којој ће се решавати о подељивању припомоћи свештеничким удовицама из Архиепископске, пошто се то није могло обавити у понедељак 26. марта због многих послова на скупштини.

— Уписао се за члана Конвикта преч. госп. *Никола Мајсторовић* у Велуцу и уплатио на име чланарине 100 круна.

— Свештенички дом. Како смо с поуздане стране извештени, намерни су чланови Конвикта да удесе да свештенички Конвикт буде уједно и свештенички дом. Намерава се наиме да се једна соба у Конвикту снабде потребним намештајем у којој би могли свештеници, кад долазе у Карловце преноћивати, а уједно би могли у време док су питомци у заводу имати и препитање уз извештан прилог. Из ових би се прилога образовао фонд, који би се употребљавао на бесплатно издржавање свештеничких сирочади. Ми ову заиста сретну замисли потпуно одобравамо и радујемо се томе потхвату.

Најтоплије препоручујемо браћи свештеницима, да ову своју установу потпомогну било уписом у чланство, било прилозима, као и скупљањем прилога. Ми видимо како наше црквене општине потпомажу равне установе наше и на тај начин, што се о празницима у корист тих усанаова, носе тасови у цркви, па препоручујемо браћи свештеницима, да се заузму да се и наше цркв. општине сете Конвикта ове године о Ускресу ма и на овај начин.

Радикална недеља лажи — лажна недеља.

Као што је наш народ назвао неке недеље — седмице — ускршњег поста посебним именима; тако исто поред назива црквеног 3. недеље — крстопоклоне недеље —, може се ова прошла недеља слободно назвати „радикалном недељом лажи — лажном недељом.“

Од како је позната светска протува Крунослав Јовић прекретио дотадашњу „целокупну слободу умну народну странку“ у „радикалну странку“; није чудо, што је имајући за кума Крунослава она ставила на своју „Заставу“ на највидније место *богињу лажи*, те јој у сваком броју подноси жртве.

Ну, од свију недеља, од тога доба, ове јој је прошле недеље поднето највише жртава.

Највећа је лаж — ил право рећи „лажна комедија“, тако названи „благовештенски збор“, на ком је богвињи лажи и од српске — радикалне — и од мађарско-чивутске стране толико жртава допринето, да је од њих покварила стомах, а особито од обећање новосадског посланика, да се нада да ће се цео рад туцинданског сабора потврдити, пропраћено с радикалским сосом: „Гроф Телеки је врло озбиљан политичар, који мери сваку реч, и ми смо уверени да он оно није рекао без икакве основе“, и ако меродавни још и не знају за рад туцинданског сабора.

Говор на збору највећег живућег Србина и његов чланак у чивутском листићу — Ложике Мајера — „Natarög-y“, уз своју подлост и издајство, такође је била деликатесна жртва богињи лажи, од које ће моћи неко време животарити.

Деликатесна жртва богињи лажи причање Јаковљево својим верицима, да ће Његова Светост скорим поднети оставку, коју је „вест“ он већ толико пута „репродуковао“, да јој се смеју и сами радикали, сем земунског тројства, које подражавајући оној паралажи, са свим озбиљно донесе у своје листу оригиналну вест: „Примили смо вест из најпоузданијег (!) извора, да патријарх Георгије Бранковић подноси оставку и повлачи се у мир“; то је богињи лажи већ обично јело.

Њој је обично, ал карловачком радикалном травајду није, те примивши и њу и остале лажи, што се протуриваше по Н. Саду о дану благовештенског збора „за опсенисти радикалију“ за истину, поче по Карловцима уз свог садруга, који је мало од њега обазривији, те не ниче и тамо где се не сеје, радосно причати, како је „патријарх“ готов, како га је министарство жртвовало, како је цео рад саборски потврђен, те почеше заједнички сажаљевати оне, који не хтедоше преврнути вером, плунути на своју прошлост и правити се и смешним и напвним, а кад се мало охладеше по карловачкој пијаци од струје стражиловачке, која им памет доведе на старо место, — покуњише се. ал за то ипак остадоше што су „новопечени радикали“.

Уредник: **Димитрије Руварац**, протојереј.

Књижевни огласи.

Изашла је из штампе, и може се добити код потписате управе књига:

О П И С

СРПСКИХ ФРУШКОГОРСКИХ МНАСТИРА 1753.

Приоцитно: **Димитрије Руварац**.

Књига је штампана на лепом белом папиру и има 488 стр.

Цена је књизи увезаној у платно — сва — 5 Кр, а неуезаној 4 Кр.

Управа српске манастирске штампарије.

Изашла је нова књига из штампе:

„ВЕЛИКИ ТИПИК“

који се може добити само код издавача Српске Манастирске Штамарије по 4 круне од брошираног примерка. Укоричен 5. — К.

Српска Манастирска Штампарија.

Јавља се поштованој публици, да се сада може добити

ПРАВОСЛАВНИ СВЕШТЕНИЧКИ КАЛЕНДАР ЗА 1907.

код нисца Добривоја Николића у Српском Крстуру, по 0·50 фил.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

К. 140. ех 1907.

1—3, 25.

С Т Е Ч А Ј.

На основу §. 12. закона од 1. ожујка 1905. о новом уређењу берива земаљ. уредника и службеника у краљевинама Хрватској и Славонији расписује се стечај на једно самостално место правосл. срп. духовника у кр. земаљ. казниони у Митровици као чиновника у IX. чиновном разреду с годишњом платом од 2400 К, — т. ј. две хиљаде четири стотине круна и са станом у нарави односно са станарином од 480 К, т. ј. четири стотине осамдесет круна, те с правом промакнућа у виши плаћевни степен до 2600 К, — т. ј. две хиљиде шест стотина круна и с правом на мировину према постојећим прописима и то претходно привремено на годину дана тако, да ће дефинитивно намештење следити након измака те године, ако привремено намештени духовник буде своје позиву у сваком погледу у пуној мери одговарао.

Компетенти имају своје молбе с прилози путем окр. протопрезвитерског звања до 15. маја по ст. к. овој конзисторији поднети.

Архид. Конзисторија, у Карловцима 24. марта (6. априла) 1907. године.

Председништво.

Ad број К. 416 ех 1907.

1—3 26

Е Д И К Т.

На бракоразводну молбу Светозара Јовановића из Руме, против супруге му Емилије рођ. Бошњак, сада непознатог боравишта, овим се расписује едикт с тим, да поменути супруга Емилија у року од 90 дана рачунајући од дана првог уврштења овог едикта, овој конзисторији лично предстане или место свога пребивања пријави, јер ће се иначе ова бракоразводна парница и без ње продужити и довршити.

Архид. Конзисторија, у Карловцима 28. марта (10. априла) 1907. године.

Председништво.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Ad број К. 427. ex 1907.

1—3 27

Е Д И К Т.

На бракоразводну молбу Ане Коритник из Брестача против супруга јој Јосифа Коритника сада непознатог боравишта, овим се расписује едикт е тим, да поменути супруг Јосиф у року од 90 дана, рачунајући од дана првог уврштења овог едикта, овој конзисторији лично предстане или место свога пребивања пријави, јер ће се иначе ова бракоразводна парница и без њега продужити и довршити.

Архид. Конзисторија, у Карловцима 30. марта (12. априла) 1907. године.

Председништво.

Ad бр. ... 155. преа. ex 1907.

3—3 22.

Е Д И К Т.

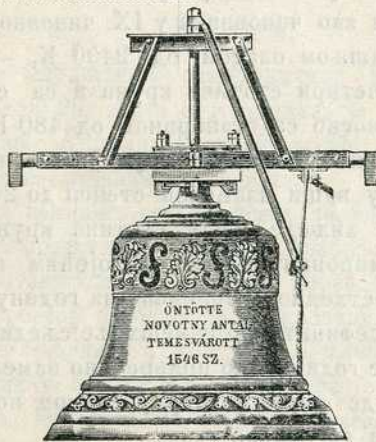
У бракоразводној парници Николе Царића из Мирковаца, против супруге му Саранфиле рођ. Кукуљ, сада непознатог боравишта, расписује се едикт и позива се нестала супруга Саранфила, да у року од 90 дана, рачунајући од дана првог уврштења едикта овог овој Конзисторији лично претстане или да место свога садашњег пребивања означи, јер ће се иначе ова брачна парница и без ње наставити и окончати.

Архид. Конзисторија, у Карловцима 14. (27.) марта 1907. године.

Председништво.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за пречињање пукнутих звона у овакој величини, као и за целокупно хармонично уде шено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем

од мене изнађена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 2 провиђена и като имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. —

13—52 4.

Илустровани ценсежици и прорачуни трошна бесплатно и франко.

На миленаарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленаарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на једном целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље, на годину 10 круна. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламадије у року од 15 дана шаљу се Администрацији а остала рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 10 филири од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Све спорове овога листа у ствари претплате или других пограживања решава котарски односно општински суд у Карловцима.

Издање и штампарија: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. 196 1907.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА